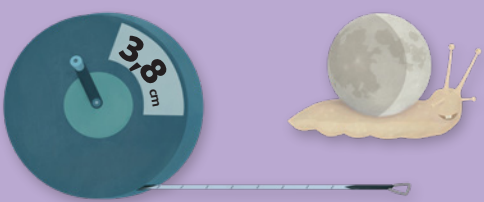

PŘIVRÁCENÁ A ODVRÁCENÁ STRANA MĚSÍCE

ŽIVOTOPIS
NAŠEHO
MĚSÍCE

MĚSÍC SE VZDALUJE

Astronomové umí velmi přesně měřit vzdálenost Měsíce od Země. Díky tomu víme, že Měsíc se od nás vzdaluje. Ale nebojte, Měsíc od nás jen tak neuteče, protože se vzdaluje rychlostí jen asi 3,8 centimetru za rok.

MĚSÍČNÍ HORY

Kdybyste se procházeli po Měsíci, uviděli byste i osamocené hory a rozsáhlá pohoří. Některé z nich se tyčí až do výšky skoro pěti kilometrů nad okolní krajinu.

APENINY

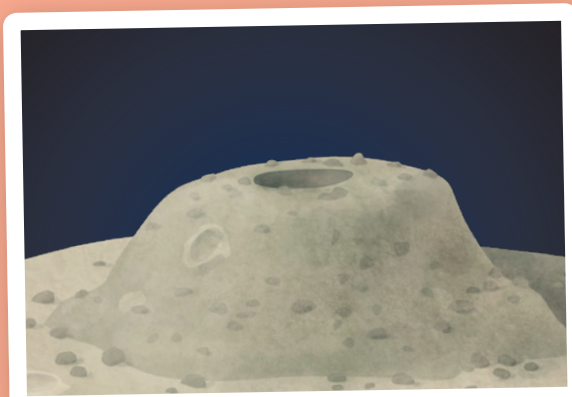
Měsíční Apeniny jsou 600 kilometrů dlouhým horským pásmem. Apeniny jsou částí obrovského kráteru, který na Měsíci vznikl před asi 3 800 000 000 lety při dopadu planety na měsíční povrch.

LUNA 3

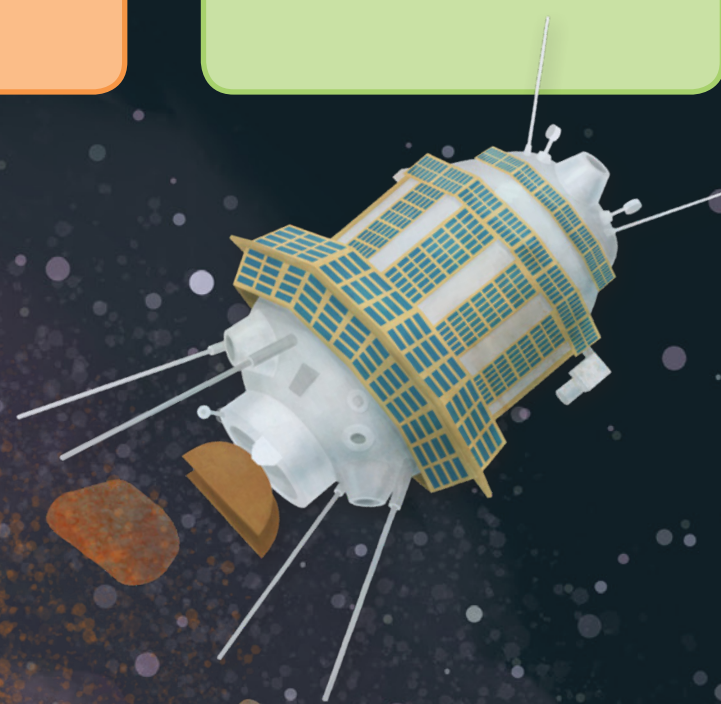
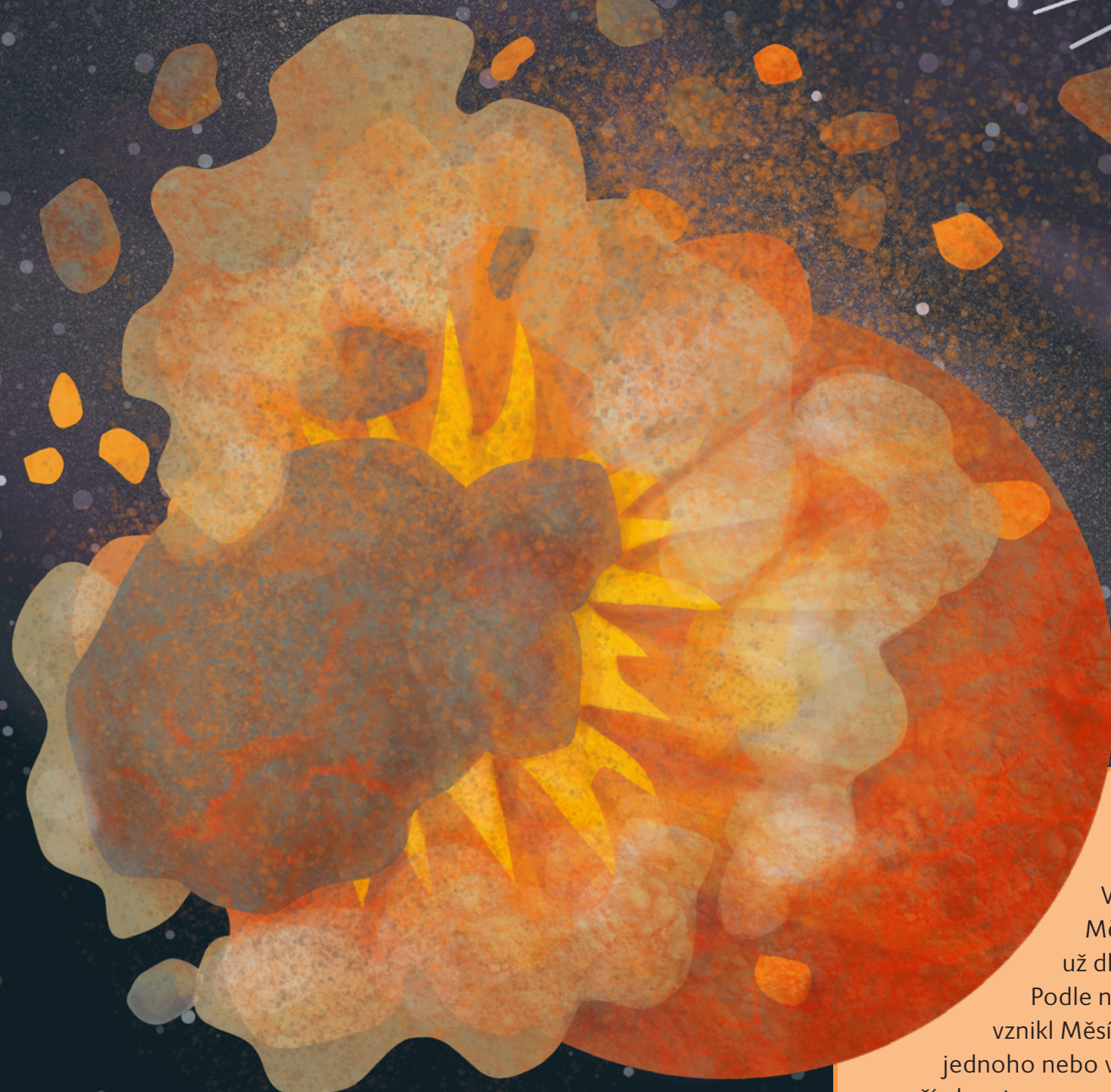
První pohled na odvrácenou polokouli Měsíce se lidem naskytl až v říjnu roku 1959, kdy nad do té doby neznámou tvář našeho souputníka proletěla sovětská sonda Luna 3.

LUNÁRNÍ SOPKY

Na povrchu Měsíce najdete kromě spousty kráterů i několik sopek. Jsou už ale dávno vyhaslé a vypadají spíš jako nenápadné vybouleniny. Téměř všechny sopky se nacházejí jen na přivrácené straně Měsíce.

MĚSÍCE
JINÝCH
PLANET

OCEÁN BOUŘÍ

Největší tmavá plocha na Měsíci se jmenuje Oceán bouří. S bouřemi ani s oceány ale nemá nic společného. Oceán bouří je ve srovnání s opravdovými oceány na Zemi docela malý. Je totiž velký jen jako Grónsko.

SEVERNÍ PÓL

Víte, kde je opravdu velká zima? Na severním pólu Měsíce! V kráterech, kam nikdy nezasvítí sluneční paprsky, je až minus 248 stupňů Celsia.

VZNIK MĚSÍCE

Vyřešení vzniku Měsíce je pro vědce už dlouho velkou výzvou. Podle nejnovějších poznatků vznikl Měsíc po obrovské srážce jednoho nebo více velkých těles s naší planetou.

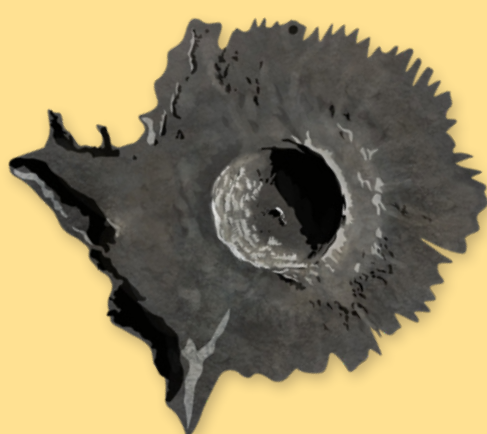

JEDNA STRANA

Měsíc oběhne kolem Země za stejnou dobu, za jakou se otočí kolem své osy. Díky tomu vidíme pořád jen jednu polokouli Měsíce, které říkáme přivrácená. Tu, kterou ze Země nevidíme, označujeme jako odvrácená strana.

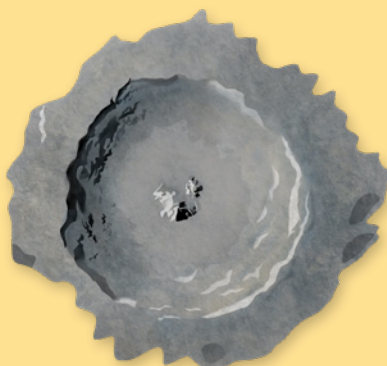
KRÁTER ARISTARCHUS

Jedním z nejjasnějších míst na celém Měsíci je kráter Aristarchus. V jeho blízkosti se nacházejí sopky, které kdysi chrlily lávu. Nachází se tu i 160 kilometrů dlouhá koryta, kterým tekla řeka žhavé lávy.

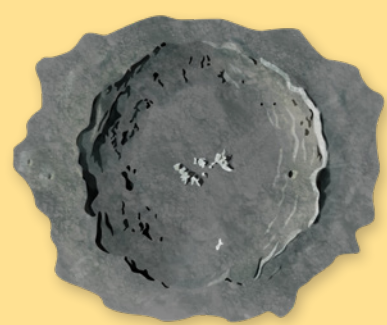
KRÁTER TYCHO

Kráter pojmenovaný po významném dánském astronomu Tychovi Brahemu patří mezi nejmladší velké krátery na celém Měsíci. Vznikl asi před sto miliony lety.

KRÁTER KOPERNÍK

Jedním z nejvýraznějších kráterů na přivrácené straně je kráter Koperník, pojmenovaný po významném polském hvězdáři. Vlastní kráter má průměr asi 100 kilometrů. Uvnitř kráteru vystupují z jeho dna přes kilometr vysoké vrcholy.

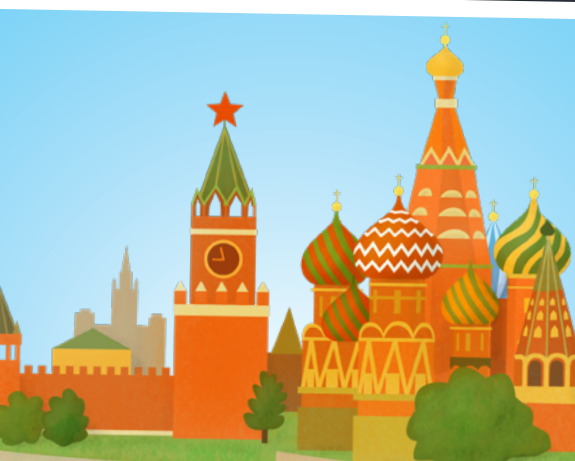
KRÁTER CIOLKOVSKIJ

Asi nejvýraznějším kráterem na odvrácené straně Měsíce je kráter Ciolkovskij, pojmenovaný podle významného sovětského raketového vědce.

NEJVĚTŠÍ DÍRA

Největší kráter na Měsíci má průměr 2 500 kilometrů, takže zabírá skoro dvě třetiny průměru celého Měsíce! Ze Země tuto velkou díru ale nikdy nevidíme. Nachází se totiž na odvrácené straně.

MOŘE MOSKEVSKÉ

Jedno z mála moří na odvrácené straně Měsíce bylo pojmenováno ruskými vědci po hlavním městě Ruska. Název Moře moskevské schválila i Mezinárodní astronomická unie, a tak jej dnes najdete i na mapách Měsíce.

MĚSÍC

Jako Měsíc nazýváme jediné, ale zato pořádně velké kosmické těleso přirozeného původu obíhající kolem planety Země. Měsícem tedy není ani Mezinárodní kosmická stanice, ani šroubovák zapomenutý astronautem na oběžné dráze kolem Země. To jsou výtvoři člověka a ne přirozená kosmická tělesa. Měsíc je také nejjasnějším kosmickým objektem, jaký můžeme v noci na pozemské obloze pravidelně sledovat.

STÁŘÍ MĚSÍCE

Srážka, při níž vznikl náš Měsíc, se odehrála asi před 4 470 000 000 roků, plus minus 15 milionů let. Možná právě dnes má tedy Měsíc své narozeniny. Tak všechno nejlepší!

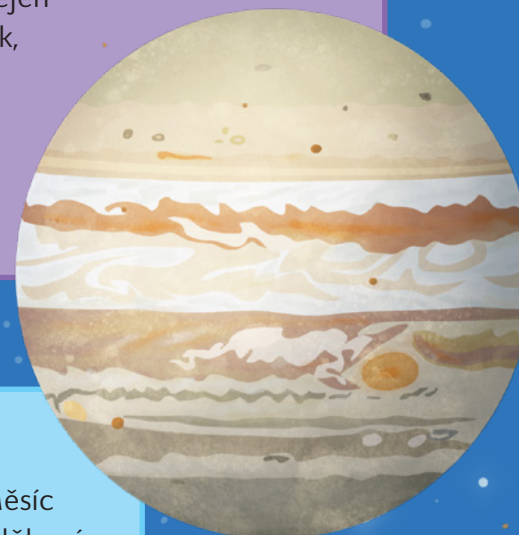

PROČ MĚSÍC SVÍTÍ?

Měsíc sám o sobě nesvítí, pouze odráží sluneční světlo, a to docela mizerně. Jen asi desetinu! Naše planeta Země také odráží sluneční světlo, ale asi třikrát víc než měsíční povrch. Při pohledu z vesmíru by tedy naše Země svítila mnohem jasněji než Měsíc.

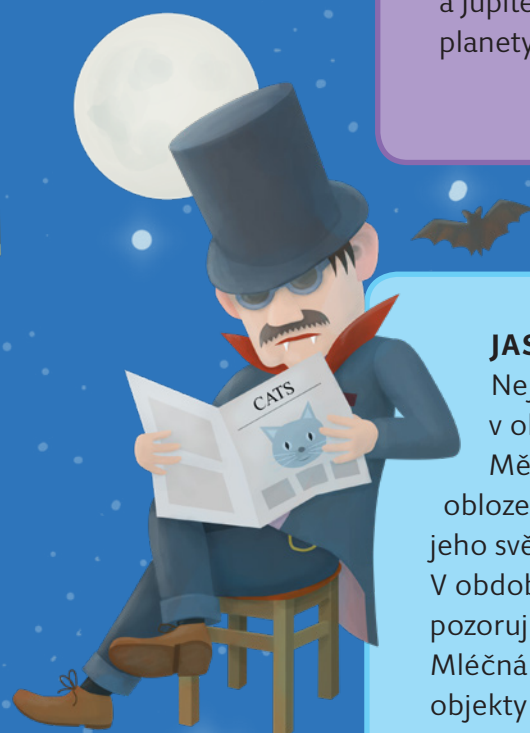
MĚSÍCE JINÝCH PLANET

V naší sluneční soustavě je osm planet. Většina z nich má své měsíce. Astronomové už objevili přes 160 měsíců jiných planet. Nejvíce satelitů má planeta Jupiter, kolem které obíhá nejméně 69 měsíců. Malé měsíce astronomové objevili nejen u planet, ale i u malých planetek, které se pohybují mezi Marsem a Jupiterem a daleko za dráhou planety Neptun.

JAS MĚSÍCE

Největšího jasu dosahuje Měsíc v období úplňku. Když je úplňkový Měsíc dostatečně vysoko na obloze, je dokonce tak jasný, že při jeho světle můžete číst noviny. V období kolem úplňku se také hůře pozorují slabší hvězdy, mlhoviny nebo Mléčná dráha, protože Měsíc tyto objekty svým svitem přezáří.

VZDÁLENOST MĚSÍCE

Měsíc je od nás přibližně 380 000 kilometrů daleko. Běžný autobus by takovou vzdálenost urazil za asi 200 dní!

ROZTAVENÝ MĚSÍC

Měsíc byl po svém vzniku rozpálený na několik tisíc stupňů Celsia. Na jeho povrchu se nacházely jen velké oceány žhavé lávy. Měsíční povrch ale postupně vychladl, a tak vznikla jeho pevná kůra.

TMAVÝ JAKO ASFALT

V pohádkách se občas mluví o stříbrném měsíčním svitu. Samotný měsíční povrch je ale spíš tmavě šedý, podobně jako starší asfalt. Velká část měsíčního povrchu je totiž pokryta tmavými horninami.

VELIKOST MĚSÍCE

Měsíc má průměr 3 476 kilometrů a je pátým největším měsícem v celé sluneční soustavě. Je tedy třiapůlkrát menší než naše Země. Kdybyste chtěli pěšky obejít celý Měsíc, museli byste urazit skoro 11 tisíc kilometrů. Bez přestávky byste tak šli celé tři měsíce.